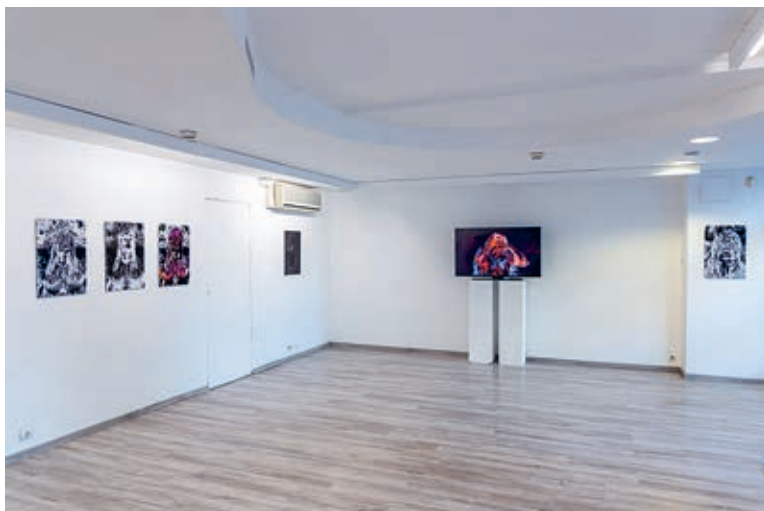

OZIRISZ PRÓFÉTÁJA

Ozirisz mítoszának első átiratait a hellenizmus korából ismerjük. A történet Hérodotosz, Diodórosz Szikulosz és Plutharkosz nyomán az európai kultúrtörténet részévé vált, amelyben további feldolgozásai születtek a reneszánsz korától egészen napjainkig. Inspiratív ereje elsősorban ösztetett mivoltában, szerteágazó, az ikonográfiai rendszerekre is hatást gyakorló szimbolikájában keresendő. Utóbbi egyaránt lehet forrás és útvesztő, hiszen a mítoszban szereplő,

a képzőművészet által megelevenített processzus egyik lényeges sajátossága talán épp kimenetelének ismeretlenségében keresendő. Mindezek alapján nyugodt szívvel kijelenthető, hogy Kecskés Péter és Jakab Krisztián olyan témát vagy még inkább szellemtörténeti hátteret választott a - Hidvégi Aszter közreműködésével elkészült - újabb művekhez, amely bár épít a korábbiakra, de azokhoz képest más interpretációs lehetőségeket is megnyit.

Mind a videón, mind a performanszok digitális és analóg fotóin az oziriszi út középső, a halál utáni fázisa dominál - még ha nem is kizárólagosan. A vörös szín, az erőteljes gesztusok és jelkészlet által Dante *Purgatóriuma* elevenedik meg, ugyanakkor a különböző kompozíciókban helyenként Leonardót és a vitruviánus hagyományt is látni véljük, de ugyanilyen fontosak lehetnek a buddhizmus ikonista időszakára, azon belül is a gandháriai művészet egyes képi elemeire tett asszociációk. Ezt a hipotetikus

Fotó: Hidvégi Aszter

* Elhangzott a K. A. S. Galériában, 2022. június 14-én, Kecskés Péter és Jakab Krisztián: *Ozirisz prófétája* című kiállításának megnyitóján.

összefüggést két tényezőre alapozhatjuk: egyrészt a gandhári alkotások – más néven a gréko-buddhista művek – mindenekelőtt az itt bemutatott anyagot is vélhetően inspiráló görög kultúra hatását tükrözik, másrészt ezen korszak alkotásainak, főleg szobrainak elsődleges témája ugyancsak az inkarnáció. Emellett e videó és a fotók szűkebb fókuszú, az arc vagy a maszk által jobban uralt, rétegzett ábrázolásain Arnulf Rainer – Kecskés Péter művészete kapcsán egyébként is gyakran idézett – képi világával való analógia sejlik fel. Nyitott kapukra lelünk, átjárhatóságot tapasztalunk korszakok, tradíciók, kultúrák között. Olyan megalapozottság ez, ami igencsak ritkán érvényesül a képzőművészet posztmodern utáni periódusában.

Az itt megelevenedő állapot az újjászületés kimerevített pillanataira épül. A szellemtörténeti előzmények közül szintúgy az antikvitással és a humanizmussal kapcsolható össze a művek alapvetően antropocentrikus megkomponálása, valamint kettősségekre, paritásos rendszerekre épülő sajátossága, ami magának az Ozirisz-mítosznak is az alapjául szolgál. Nem csupán az elmúlás és az újjászületés, hanem az isteni és az emberi, a rend és a káosz kettőse is megjelenik, ami az alkalmazott színskálában, a formanyelvben, a videóban egymást követő, ellentétes gesztusokban testesül meg.

De a művek legfontosabb forrása egyértelműen az alkímiában keresendő, amely ún. „Királyi Művészetének” épp a művi úton véghez vitt halál és az újjászületés a lényege. Ez a művészet végső soron nem más, mint az ember önmaga általi, mesterséges újjáteremtése. Az itt látható műveken, főleg a fekete-fehér képeken, még az újjászületés előtt pontosan megragadható a Nigredo fázisa, azaz a régi ember halála, visszautalva a tavalyi év folyamán bemutatott *Putrefakció* című műre – illetve némileg talán folytatva is azt. Ezt követi a lélek megtisztításának, felemelésének, megváltásának és megistenítésének folyamata, ami színhasználatában és formanyelvében egyaránt elválik a korábbi szakaszoktól. Ugyanakkor az emberi test egy egészen más szempontból is jelentős helyet foglal el az alkímiában, illetőleg az itt bemutatott műveken egyaránt. A test nem csupán a munka tárgya, s tökéletesítése a folyamat végcélja, hanem e munka helyszíne is. Lezárt tér, amelyben az Opus Magnum végbemegy, ahol a szellem és a lélek átalakulnak, és a test újjászületik. Ezt a közvetlen közelséget, zártságot tapasztaljuk jelen kiállításon is, és ez az a rendkívül szűk kivágat, sajátos kompozíció, amely az újjászületés folyamán, ha észrevétlenül is, de fokozatosan tágul, megváltozik.

Ebből kiindulva talán megkockáztatható e művek kapcsán egy bizonyos szintű fenomenológiai alapállás, amely szépen összefűzi Kecskés Péter és Jakab Krisztián legutóbbi közös munkáit. Jean-Paul Sartre-ot idézve: „Ha az egzisztencia valóban megelőzi az esszenciát, sohasem alkalmazhatjuk magyarázatképpen a megadott és kötött emberi természetet; más szóval megszűnik a determinizmus: az ember szabad, az ember a szabadság.”¹

KOVÁCS GERGELY

1 Jean-Paul SARTRE, *Az egzisztencializmus: humanizmus = Az egzisztencializmus*, szerk. KÖPECZI Béla, Gondolat, Budapest, 1972, 222-223.

